

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 31. října 2024

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

OTEVŘENÁ VĚDA SLAVÍ 20 LET, STÁŽEMI PROŠLO VÍCE NEŽ 2000 STUDENTŮ

Už dvě dekády nabízí Akademie věd ČR studentům možnost stát se na rok badateli. Mnozí z absolventů stáží Otevřená věda u výzkumu zůstali a někteří dokonce vedou další generaci studentů, a to již i v novém ročníku 2025. Přihlašovat se do něj můžou zájemci od 1. do 30. listopadu, nabídka stáží se stále rozšiřuje.

Mladí, zvědaví a nadšení. Takoví jsou studenti, kteří se na rok ponoří naplno do světa vědy v některém z ústavů Akademie věd ČR. Stáže Otevřené vědy začaly v roce 2005 s několika lektory a podporou Evropské unie, což s sebou neslo jistá omezení.

„V „první“ Otevřené vědě jsme museli vybírat jen z mimopražských zájemců. Další navazující projekty byly naopak třeba jen pro Pražany,“ vzpomíná Květoslava Stejskalová z Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR (ÚFCH JH AV ČR). V prvních letech byla ve svém ústavu koordinátorkou, později se zapojila i jako lektorka. Projekt Otevřená věda mezitím prošel velkými změnami, ale zůstává vlajkovou lodí spolupráce Akademie věd s mladou generací.

Vědcem nanečisto i dočista

Stáže v ÚFCH JH AV ČR absolvovalo od začátku projektu na 150 studentů. Někteří v ústavu zůstali pracovat, někteří si později vzali pod svá křídla další stážisty – jako třeba Alan Liška, Stanislav Valtera nebo Martin Jindra.

„ Na začátku druhého ročníku střední školy jsem na chodbě omylem srazil na zem svou učitelku chemie... ”

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

„Na začátku druhého ročníku střední školy jsem na chodbě omylem srazil na zem svou učitelku chemie. Pod pohružkou, že neprojdou do třetího ročníku, mě donutila, abych si vybral některou ze stáží Otevřené vědy,“ popisuje Martin Jindra, jak se na pracoviště J. Heyrovského dostal.

„Snažím se udělat pro studenty a studentky vědu zábavnou, nechat je, ať si vyzkoušejí přístroje, a co nejlépe jim vysvětlit, jak daná technika funguje. Někdy je to samozřejmě složité. Fyzikální principy, na kterých stojí většina z nich, totiž přesahují středoškolskou fyziku. To je asi největší výzva,“ říká Martin Jindra.

Mottem stáží Otevřené vědy je „Staň se hrdinou své doby“ a mnoho studentů už ho naplnilo. Nejčerstvěji Tereza Przewczková z Mendelova gymnázia Opava, která letos získala ocenění [Česká hlavička](#) za práci Strukturní analýza vazebného místa pro inhibitor phloretin v lidském Na⁺/H⁺ antiporteru NHA.

Oblíbená biologie, objeovaná psychologie

Posledních sedm let si studenti Otevřené vědy mohou každý rok vybrat ze stovky a více stáží.

„Nejoblíbenějšími obory jsou biologie, chemie, lékařské vědy, ale vidíme rostoucí zájem i o psychologii a fyziku. Vždy záleží na místě a tématu vypsané stáže,“ říká Nikola Dašková z Divize vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR, které celý projekt pro pracoviště AV ČR koordinuje.

Pro rok 2025 jsou v databázi už teď zařazeny desítky stáží, například Pátrání po lepších fotosenzitivních kapalně krystalických materiálech, Přežívání bakterií černého kašle v lidských makrofázích nebo Dějiny zdravotnické záchranné služby v českých zemích. Další budou v průběhu měsíce přibývat.

„*Stáž chci vést, protože považuji za důležité možnost studentům ukázat, co obnáší práce v laboratoři a jaké problémy se během experimentů musí řešit.*“

„*Stáž chci vést, protože považuji za důležité možnost studentům ukázat, co obnáší práce v laboratoři a jaké problémy se během experimentů musí řešit. Navíc je fajn se potkat s mladými motivovanými lidmi,*“ říká jedna z lektorek Terézia Jurkovičová z Fyzikálního ústavu AV ČR.

[Registrace na stáž Otevřené vědy pro 2025](#) se otevírají 1. listopadu 2024 a přihlásit se je možné do 30. listopadu 2024.

„V době, kdy jsem studoval na střední škole, taková možnost bohužel nebyla, proto jsem moc rád, že můžu případné zájemce a zájemkyně seznámit s tím, co obnáší výzkum soudobých dějin, a navíc na příkladu atraktivního a zajímavého tématu z oblasti institucionálních dějin,“ shrnuje svou motivaci vést stáž Jiří Hlaváček z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.

„*Nejnáročnější jsou začátky. To musíme stážistům věnovat téměř celý den: zasvětit je do oboru, ukázat jim, jak získáváme data, jakým způsobem je zpracováváme a vyhodnocujeme.*“

„*Nejnáročnější jsou začátky. To musíme stážistům věnovat téměř celý den: zasvětit je do oboru, ukázat jim, jak získáváme data, jakým způsobem je zpracováváme a vyhodnocujeme. Pokud to téma vyžaduje, je nutné stážisty naučit, aby ovládali programy pro zpracování dat a uměli je používat,*“ vysvětluje Pavel Koten z Astronomického ústavu AV ČR.

20. narozeniny Otevřené vědy

Během dvou dekád své existence umožnily stáže „ponor“ do vědy více než 2000 studentů. Přijatých stážistů a stážistek jen za posledních sedm let bylo více než 1350.

„Máme radost, že zájem o stáž v pracovištích AV ČR pod vedením skvělých vědců a vědkyň má stále více středoškoláků a zároveň, že se pořád zapojují noví lektori, přičemž nám zůstávají i ostřílení ‚bardi‘. Otevřená věda je pro nás srdeční záležitostí a dává nám hluboký smysl,“ říká Kateřina Sobotková, ředitelka Divize vnějších vztahů SSC AV ČR.

Stáže Otevřené vědy vrcholí vždy na podzim, kdy výsledky bádání absolventi představí na studentské vědecké konferenci, letos od 7. do 8. listopadu, u příležitosti výročí poprvé přímo v sídle Akademie věd na Národní v Praze. Studenti, jejichž projekty porota vyhodnotí jako nejlepší, získají ceny. Svoji práci mohou navíc uplatnit i v dalších soutěžích v ČR i v zahraničí.

Dvacet let programu Otevřené vědy je také inspirací pro výzkum, jaký vliv měly studentské stáže na další studijní a profesní směřování stovek bývalých stážistů. Výzkum se uskuteční ve dvou fázích a zahrne kvantitativní sociologické šetření i kvalitativní rozhovory.

V letošním, jubilejním ročníku vybírali vedoucí z 1481 přihlášek od 818 středoškoláků z celého Česka. Stáže vedlo přes 100 vědců a vědkyň AV ČR.

Studenti měli největší zájem o oblasti lékařských věd, psychologie, biologie, chemie a fyziky. Nejžádanějšími pracovišti Akademie věd ČR byly Fyziologický ústav, Psychologický ústav, Ústav molekulární genetiky a Ústav jaderné fyziky.

Více informací: **Lenka Heroldová,**
Divize vnějších vztahů AV ČR
heroldova@ssc.cas.cz
730 579 449

Fotografie Otevřené vědy 2022, 2023, 2024

- <https://eu.zonerama.com/OTEVRENAVEDA/1288940>
- <https://www.flickr.com/photos/196249071@N03/albums>